

บทที่ 5

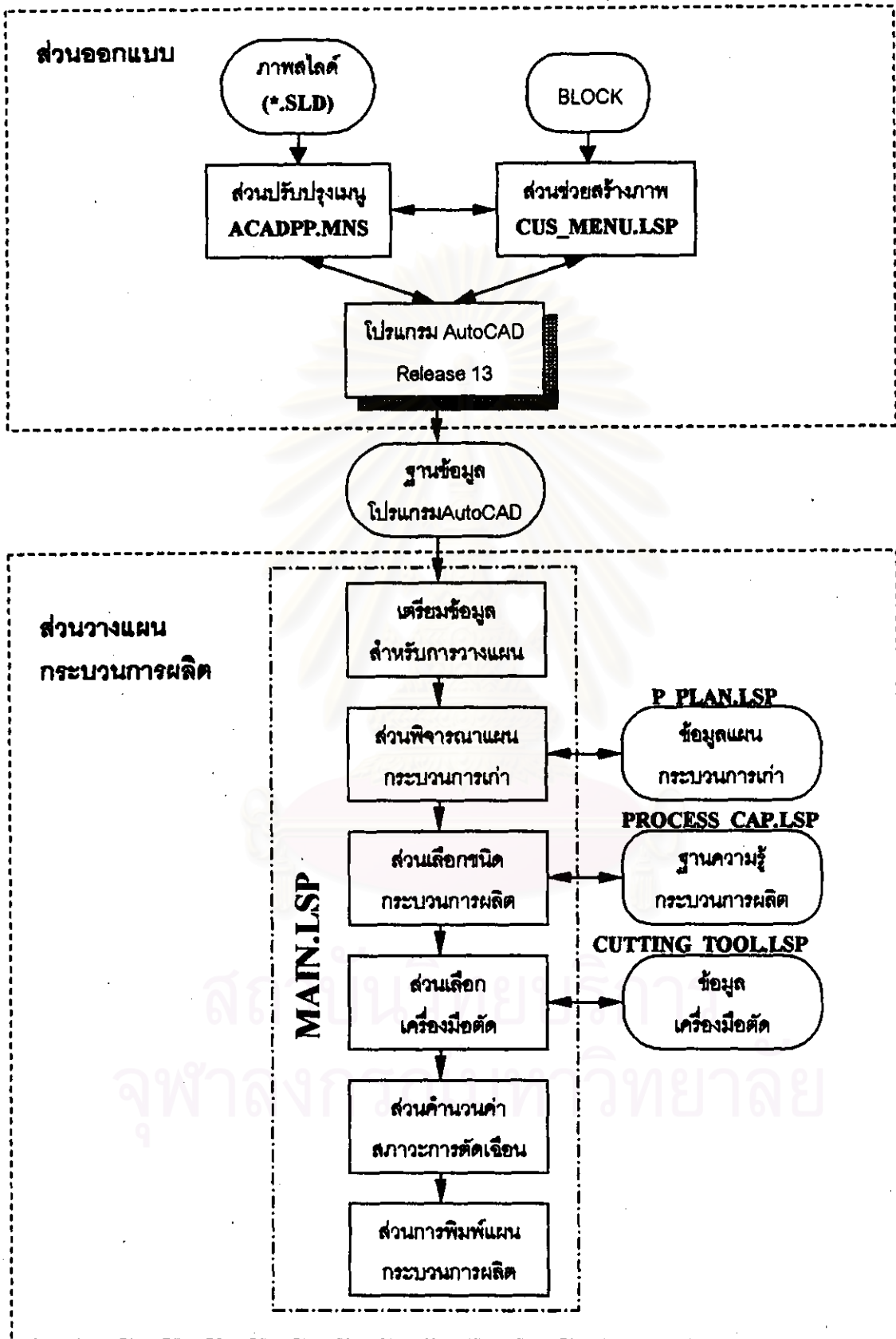
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยวางแผนกระบวนการสร้างรูป และการกัด

ระบบต้นแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยวางแผนกระบวนการผลิตนี้สามารถรองรับชิ้นงานที่มีลักษณะเป็นทรงเหลี่ยม (Prismatic Part) โดยสามารถระบุกระบวนการผลิตที่ต้องใช้ในการสร้างรูปและการกัดแปดหน้าได้อย่างอัตโนมัติหลังจากได้ทำการออกแบบโดยใช้ส่วนออกแบบของระบบ กระบวนการผลิตต่างๆที่ถูกเลือกเป็นกระบวนการที่สามารถทำขึ้นได้โดยเครื่อง Machining Center เพื่อให้แผนกระบวนการผลิตมีความสม่ำเสมอระบบจะทำการเลือกกระบวนการผลิตที่เคยมีอยู่เดิมก่อน หากพื้นผิวเป็นลักษณะรูปร่างที่ไม่เคยมีข้อมูลอยู่ในระบบ โปรแกรมจะทำการสร้างแผนกระบวนการผลิตของพื้นผิวเหล่านั้นโดยอาศัยกฎเกณฑ์ต่างๆในฐานความรู้ของกระบวนการผลิต กลไกในการวางแผนกระบวนการผลิตจะเป็นการวางแผนแบบย้อนกลับ (Backward Planning) แผนกระบวนการผลิตที่มีความเหมาะสมที่สุดจะเป็นแผนที่ใช้เวลาในการผลิตน้อยที่สุด

5.1 โครงสร้างของโปรแกรม

ระบบต้นแบบนี้พัฒนาโดยใช้โปรแกรมภาษา AutoLISP ซึ่งเป็นภาษาที่สามารถจัดการกับข้อมูลที่ เป็นสัญลักษณ์ได้ (Symbol) จึงมีความเหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้กับระบบผู้เชี่ยวชาญ โครงสร้างของโปรแกรมช่วยวางแผนกระบวนการผลิตประกอบไปด้วยหลายส่วน ได้แก่ ส่วนหลักซึ่งเขียนด้วยภาษา AutoLISP และส่วนปรับปรุงเมนูของโปรแกรม AutoCAD โครงสร้างโปรแกรมแสดงในรูปที่ 5.1 และโครงสร้างของแฟ้มข้อมูลของระบบจะมีลักษณะดังรูปที่ 5.2

จากรูปที่ 5.2 จะเห็นว่าไดเรกทอรีที่จัดเก็บแฟ้มข้อมูลของโปรแกรมได้แยกออกจากไดเรกทอรีของโปรแกรม AutoCAD รวมทั้งสร้างไฟล์ในการตั้งค่าของโปรแกรม (Acadnt.cfg และ Acad.ini) แยกออกจากโปรแกรม AutoCAD เพื่อสะดวกต่อการแก้ไข และปรับปรุงโปรแกรม

รูปที่ 5.1 โครงสร้างการทำงานของระบบ

C:\caps

acadmt.cfg ; AutoCAD configuration file
 acad.ini ; AutoCAD configuration setting
 acad.pgp ; AutoCAD program parameters
 acadpp.mns ; AutoCAD menu source file
 acad.lsp ; AutoLISP Application Source
 feature.slb ; feature slide library
 material.slb ; material slide library
 cus_menu.lsp ; โปรแกรมส่วนช่วยสร้างภาพ
 main.lsp ; โปรแกรมส่วนหลักสำหรับวางแผนกระบวนการผลิต
 p_plan.lsp ; โปรแกรมส่วนเก็บข้อมูลแผนกระบวนการผลิต
 process_cap.lsp ; โปรแกรมส่วนฐานความรู้กระบวนการผลิต
 cutting_tool.lsp ; โปรแกรมส่วนเก็บข้อมูลเครื่องมือตัด

\block ; ส่วนจัดเก็บพื้นที่ข้อมูลลักษณะรูปร่างพิเศษ

through.dwg
 blind_mark.dwg
 blind_flat.dwg
 face.dwg
 ssface.dwg
 chamfer.dwg
 counter_bore.dwg

\slide ; ส่วนจัดเก็บสไลด์สำหรับแสดงในมุมมองภาพ

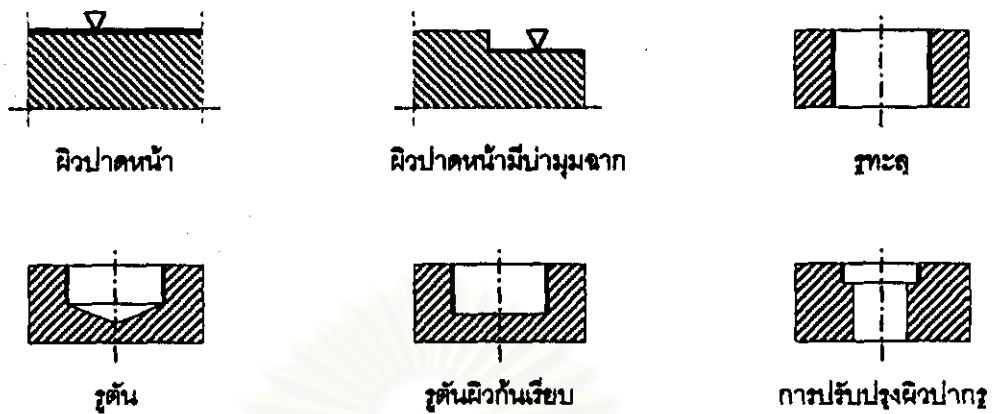
through.sld
 blind_mark.sld
 blind_flat.sld
 face.sld
 ssface.sld
 chamfer.sld
 counter_bore.sld
 cmc01-1.sld
 cmc01-2.sld
 cmc01-3.sld
 cmc30-21.sld
 cmc30-22.sld

v13

; ไดรกทอริงของโปรแกรม AutoCAD

\com

\win

รูปที่ 5.3 ตัวอย่างลักษณะรูปร่าง

5.2 ส่วนการออกแบบ

ลักษณะรูปร่างพิเศษที่ใช้ในการออกแบบโปรแกรมนี้สามารถจำแนกได้เป็น 3 ส่วน (ดังรูปที่ 5.3)

คือ

- **รู (Holes)** ลักษณะรูปร่างของรูเป็นรูปทรงกระบอก ซึ่งหากจำแนกตามชนิดของกันรูแล้วอาจสามารถแบ่งออกได้อีก 3 ชนิด คือ 1) รูที่ไม่มีพื้นผิวกันรู หรือรูที่มีการเจาะทะลุเนื้อชิ้นงานไปอีกด้านหนึ่ง 2) รูที่ไม่มีการควบคุมขนาดหรือความเรียบผิวของกันรู รูชนิดนี้สามารถทิ้งรอยที่เกิดจากการเจาะไว้ที่กันรูได้ และ 3) รูที่มีการควบคุมขนาด รูปร่าง หรือความเรียบผิวของกันรู เช่น มีการกำหนดให้รูปร่างกันรูมีลักษณะเรียบ ซึ่งรูชนิดนี้ไม่สามารถทิ้งรอยการเจาะไว้ที่กันรูได้

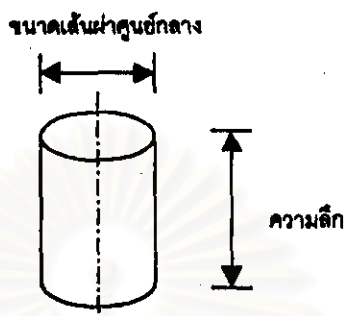
- **ผิวปาดหน้า (Faces)** อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ 1) ผิวปาดหน้าเรียบ (Face Milling) เป็นผิวที่มีการปาดหน้าเต็มทั้งหน้า และ 2) ผิวปาดหน้ามีป้ามุมฉาก (Square Shoulder Face Milling) เป็นผิวที่ไม่ได้กัดเต็มหน้า

- **การปรับปรุงปากรูชนิดต่างๆ** ได้แก่ การเจาะฝั่งหัว และ ผิวลบมุม

ข้อมูลต่างๆที่ใช้สำหรับการวางแผนกระบวนการผลิตนอกจากจะใช้ข้อมูลทางด้านรูปทรงต่างๆแล้วยังต้องการของทั้งทางด้านขนาด และข้อมูลทางด้านเทคนิค โดย

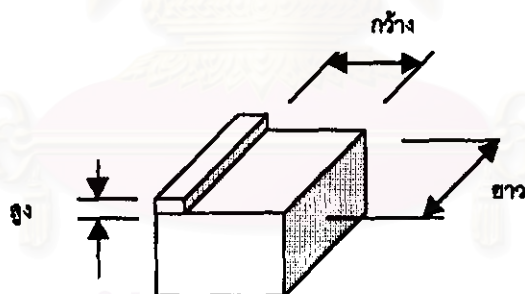
- **รู (Hole)** ชนิดต่างๆ ได้แก่ รูทะลุ รูไม่ทะลุ และรูไม่ทะลุผิวกันเรียบ สามารถระบุรายละเอียดทางด้านขนาดของรูโดยการกำหนดจุดเริ่มต้น ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง และความลึก (ดังรูปที่ 5.4) ข้อมูล

ทางด้านเทคนิคที่ต้องกำหนด ได้แก่ ชนิดพื้นผิวก่อนการแมชชีน (ผิวต้นหรือมีการเตรียมรู) ระดับความเรียบผิว (R_a) ขนาดพิกัดความเผื่อทางด้านขนาด และค่าพิกัดความเผื่อของรูปร่างอื่นๆ ได้แก่ ความร่วมศูนย์ ความเที่ยงความกลม และความเที่ยงศูนย์ เป็นต้น

รูปที่ 5.4 การกำหนดขนาดรู

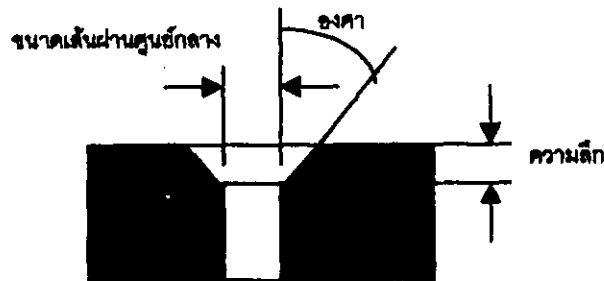
- **ผิวปาดหน้า (Faces)** ชนิดต่างๆ ได้แก่ ผิวเรียบ และปาดหน้ามีป้ามุมฉาก สามารถระบุรายละเอียดของขนาดผิวปาดหน้าโดยการกำหนดขนาดความกว้าง ขนาดความยาว และขนาดความสูง (กรณีมีป้ามุมฉาก) (ดังรูปที่ 5.5) และรายละเอียดทางด้านเทคนิคต่างๆ ได้แก่ ค่าความเรียบผิว (R_a) และค่าพิกัดความเผื่อของรูปร่างอื่นๆ

รูปที่ 5.5 การแสดงผิวปาดหน้า

- **การเจาะฝังหัว (Counter Bore)** จะกำหนดรายละเอียดเช่นเดียวกับรู

- **การลบมุมรูเจาะ (Inside Chamfer)** สามารถระบุรายละเอียดทางด้านขนาดโดยการกำหนดจุดเริ่มต้น ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ความลึก และองศาการลบมุม (ดังรูปที่ 5.6) และรายละเอียดทางด้านเทคนิค ได้แก่ ค่าความเรียบผิว (R_a) และค่าพิกัดความเผื่อของรูปร่างอื่นๆ

รูปที่ 5.6 การแสดงผิว Chamfer

ส่วนการออกแบบจะใช้วิธีการออกแบบโดยอาศัยลักษณะรูปร่างพิเศษเป็นพื้นฐาน โดยลักษณะรูปร่างที่ได้กล่าวมาแล้วจะถูกจัดทำอยู่ในรูป Block ต้นแบบ คุณสมบัติของ Block ในโปรแกรม AutoCAD คือ สามารถเก็บข้อมูลที่อยู่ในรูปของข้อความได้โดยการตั้งค่า Attribute ของ Block ซึ่งเป็นช่องทางให้ผู้ออกแบบสามารถกำหนดข้อมูลคุณสมบัติของ Block ที่ต้องการวางลงในแบบชิ้นงานได้ จากคุณสมบัติอันนี้จึงสามารถใช้ Block ในการนำเสนอข้อมูลทั้งลักษณะรูปร่าง และคุณสมบัติของรูปร่างต่างๆในส่วนที่ไม่สามารถแสดงในรูปของภาพกราฟฟิคได้ เช่น ค่าพิทักความเผื่อ ระดับความเรียบผิว และค่าพิทักความเผื่อของรูปทรง เป็นต้น Attribute ของ Block จะถูกกำหนดให้ไม่สามารถมองเห็นได้ทางจอภาพคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลจะถูกจัดเก็บอยู่ในฐานข้อมูลของโปรแกรม AutoCAD ซึ่งสามารถเรียกดูข้อมูลได้โดยอาศัยคำสั่งของโปรแกรมภาษา AutoLISP

ส่วนการป้อนข้อมูลการออกแบบสร้างขึ้นโดยการปรับปรุงเมนูของโปรแกรม AutoCAD เพื่อให้มีลักษณะเป็นหนึ่งเดียวกับโปรแกรม AutoCAD เพิ่มข้อมูลลักษณะเมนู (Menu Source File) ของระบบที่พัฒนาขึ้นถูกจัดเก็บอยู่ในชื่อ Acadpp.mns ซึ่งได้จากการปรับปรุงไฟล์ข้อมูลเมนูมาตรฐานของโปรแกรม AutoCAD โดยส่วนที่ทำการปรับปรุง ได้แก่ ส่วนเมนูแบบ Pull-Down และเมนูรูปภาพ (Image Tile Menu)

การปรับปรุงเมนูแบบ Pull-Down ได้ทำโดยแก้ไขคำสั่งในส่วนของ POP7 ซึ่งใช้ควบคุมเมนู Pull-Down ในลำดับที่ 7 โดยจะอยู่ก่อนหน้าเมนู Help เมนูที่ได้รับการปรับปรุงแล้วแสดงดังรูปที่ 5.7 ส่วนของคำสั่งที่มีการปรับปรุงใน POP7 มีดังนี้


```

***POP7
CAPSPop1_T [&CAPS]
CAPSPop1_0 [&About CAPS...]
CAPSPop1_1 [&Design Blank Part]^C^C_layer make blank ^C^C_color 7 ^C^C_limit
CAPSPop1_2T [&Insert Feature]^C^C_cmdecho 0;^c^catttdla 1;$I=CAPS1 $I=*
CAPSPop1_3T [&Process Planning]^C^C$I=CAPS2 $I=*_main;

```

ส่วนของเมนูรูปภาพที่ได้ทำการเพิ่มเติมมี 2 ส่วนด้วยกัน คือ เมนูรูปภาพสำหรับเลือกชนิดรูปร่าง (CAPS1) และเมนูรูปภาพสำหรับเลือกชนิดวัสดุ (CAPS2) ดังรูปที่ 5.8 และ 5.12 เมนูรูปภาพต่างๆจะถูกบันทึกอยู่ในส่วน ***IMAGE โดยในแต่ละเมนูย่อยจะขึ้นต้นด้วยคำสั่งด้วย **Submenu_name ในที่นี่เป็น **CAPS1 และ **CAPS2 เมนูรูปภาพจะถูกเรียกจากคำสั่งใน POP7 โดยคำสั่ง \$I=submenu_name เพื่อเรียกเมนูที่มีชื่อตามที่กำหนด และคำสั่ง \$I=* เพื่อแสดงเมนูนั้นบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ คำสั่งของเมนูรูปภาพดังกล่าวข้างต้น ในวงเล็บแรกของเมนูเป็นส่วนแสดงชื่อเมนู รูปแบบของคำสั่งสำหรับแสดงสไลด์ในกรอบของเมนูรูปภาพ คือ เริ่มด้วยไฟล์ Slide Library ได้แก่ feat และ mater จากนั้นตามด้วยชื่อของไฟล์ Slide และสุดท้ายเป็นข้อความที่ปรากฏในกรอบข้อความด้านซ้ายของเมนูรูปภาพ

```
***IMAGE
```

```
**CAPS1
```

```
[SELECT FEATURE TYPE]
```

```
[feat(blind_f,1.Flat Bottom)]^c^c_layer _make hole color 5;^c^c(setq insert 1);^c^c_drawhole;
```

```
[feat(blind_d,2.Drill Mark) ]^c^c_layer _make hole color 5;^c^c(setq insert 2);^c^c_drawhole;
```

```
[feat(thru,3.Through) ]^c^c_layer _make hole color 5;^c^c(setq insert 3);^c^c_drawhole;
```

```
[feat(c_bore,4.Counterbore) ]^c^c_layer _make hole color 5;^c^c(setq insert 4);^c^c_drawhole;
```

```
[feat(c_sink,5.Chamfer) ]^c^c_layer _make hole color 5;^c^c(setq insert 5);^c^c_drawhole;
```

```
[feat(facing,6.Faces) ]^c^c_layer _make face color 5;^c^c_drawface;
```

```
[feat(facing_s,7.S_shoulder faces)]^c^c_layer _make face color 5;^c^c_drawssface;
```

```
**CAPS2
```

```
[SELECT THE MATERIAL TYPE] ;ref coromil p.411
```

```
[mater(cmc01_1,1.L_Carbon Steel) ]^c^c(setq material (list "01_1" 125));
```

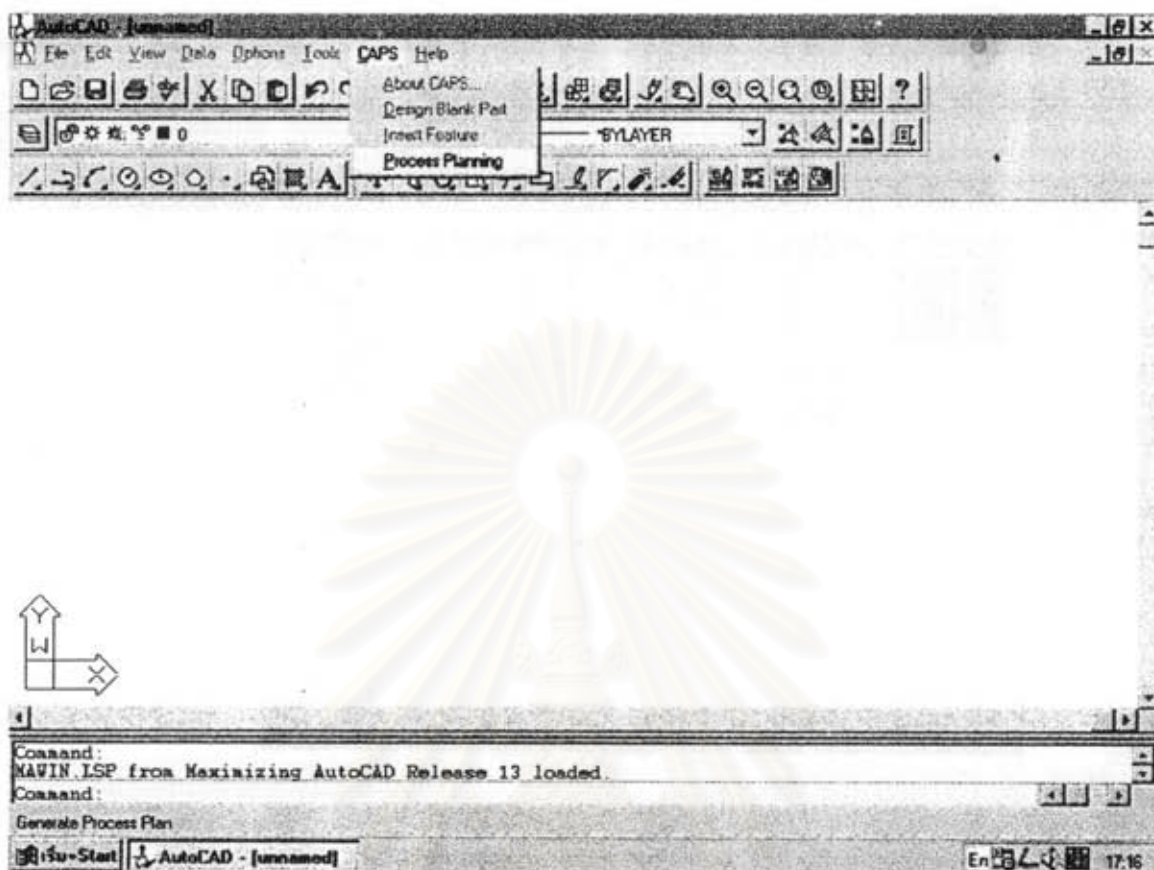
```
[mater(cmc01_2,2.M_Carbon Steel) ]^c^c(setq material (list "01_2" 150));
```

```
[mater(cmc01_3,3.H_Carbon Steel) ]^c^c(setq material (list "01_3" 170));
```

```
[mater(cmc08_1,4.Grey Cast Iron) ]^c^c(setq material (list "08_1" 180));
```

```
[mater(cmc09_1,5.Modular Cast Iron) ]^c^c(setq material (list "09_1" 160));
```

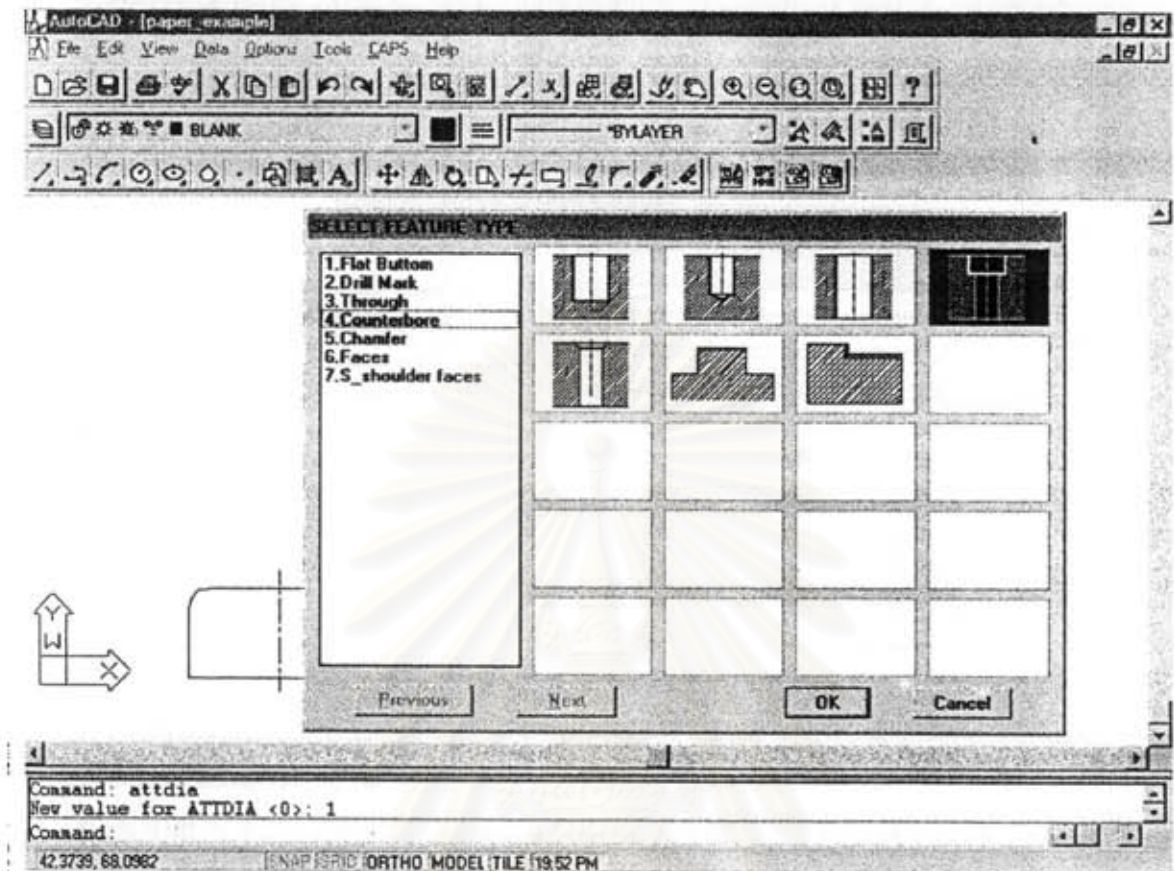
```
[mater(cmc30_22,6.Aluminium) ]^c^c(setq material (list "30_22" 90));
```


รูปที่ 5.7 เมนู Pull-down ที่ถูกปรับปรุง

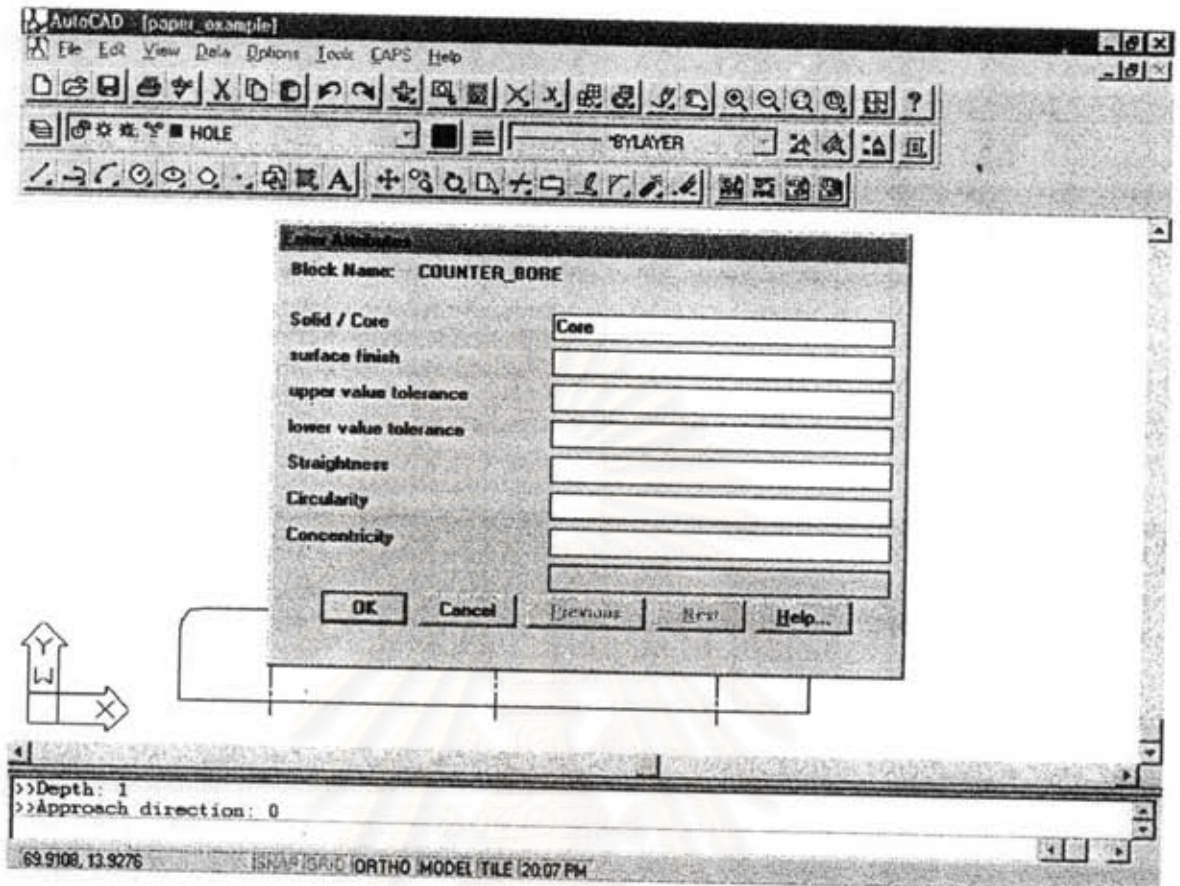
การออกแบบเริ่มจากฝ่ายวิศวกรรมการผลิตได้รับแบบทางวิศวกรรมและทำการพิจารณาแบบในเบื้องต้น และระบุพื้นผิวที่ต้องการทำการแมชชีน หลังจากทราบรายละเอียดต่างๆจากแบบชิ้นงานแล้ว จะทำการวาดแบบชิ้นงานออกเป็นภาพตัดในส่วนต่างๆ วิธีการวาดเริ่มจากเลือกเมนู Design Blank Part จากเมนูหลัก CAPS บริเวณส่วนป้อนคำสั่ง (Command Menu) จะถามขนาดความกว้าง (>>Blank Width ...) และขนาดความสูง (>> Blank Height : ...) เพื่อกำหนดขนาดพื้นที่สำหรับวาดภาพชิ้นงาน หลังจากนั้นโปรแกรมจะจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการวาดรูปชิ้นงาน โดยการกำหนดขอบเขตการวาดภาพ สร้าง Layer Blank กำหนดชนิดและสีของเส้นที่จะใช้วาด

หลังจากผู้วางแผนทำการวาดรูปชิ้นงานก่อนการแมชชีนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ออกแบบจะทำการเพิ่มลักษณะรูปร่างต่างๆที่ต้องการแมชชีนลงในแบบที่ได้วาดไว้แล้ว โดยการเลือกเมนู Insert Feature จากเมนูหลัก CAPS จะปรากฏเมนูรูปภาพของลักษณะรูปทรงต่างๆให้ผู้ออกแบบเลือก (ดังรูปที่ 5.8) เช่น จากรูปถ้าต้องการเพิ่มพื้นผิว Counterbore ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 มม. ลึก 1 มม. และเพิ่มรูขนาดเส้นผ่าน

รูปที่ 5.8 เมนูรูปภาพสำหรับเลือกลักษณะรูปร่าง

ศูนย์กลาง 7 มม. ลึก 12 มม. จากรูปที่ 5.8 ให้เลือกไปที่ Counter_bore แล้วกด OK ที่บริเวณส่วนป้อนคำสั่งผู้ออกแบบจะถูกถามให้ใส่รายละเอียดทางด้านขนาดและตำแหน่งของลักษณะรูปร่างที่เราต้องการ ได้แก่ ตำแหน่งของที่ต้องการใส่พื้นผิวลงไป (>> Start Point : ..) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง (>> Diameter :.) ความลึก (>> Depth : ...) และทิศทางการบิน (>> Approach Direction ...) จากนั้นจะปรากฏ Dialog box สำหรับป้อนค่าคุณสมบัติต่างๆของพื้นผิวนั้นๆ (ดังรูปที่ 5.9) เช่น สำหรับ Counter_bore จะปรากฏ Dialog Box ให้กำหนดค่า สภาพรูพื้นผิวก่อนการแมชชีน ระดับความเรียบผิว ค่าพิกัดความเมื่อบน ค่าพิกัดความเมื่อล่าง ความร่วมศูนย์ ความเที่ยงความกลม และความเที่ยงศูนย์ เป็นต้น หลังจากกด OK โปรแกรมจะทำการวาด Counter_Bore เข้ากับแบบชิ้นงานที่กำลังออกแบบตามตำแหน่งและขนาดที่ผู้ออกแบบกำหนด โดยพื้นผิวที่เพิ่มขึ้นใหม่จะเป็นเส้นสีน้ำเงิน จากชิ้นงานตัวอย่างรูปที่ 3.3 เมื่อทำการเพิ่มพื้นผิวทั้งหมดลงในแบบแล้วจะได้แบบชิ้นงาน ดังรูปที่ 5.10

รูปที่ 5.9 Dialog Box สำหรับกำหนดคุณสมบัติของพื้นผิวที่ทำการออกแบบ

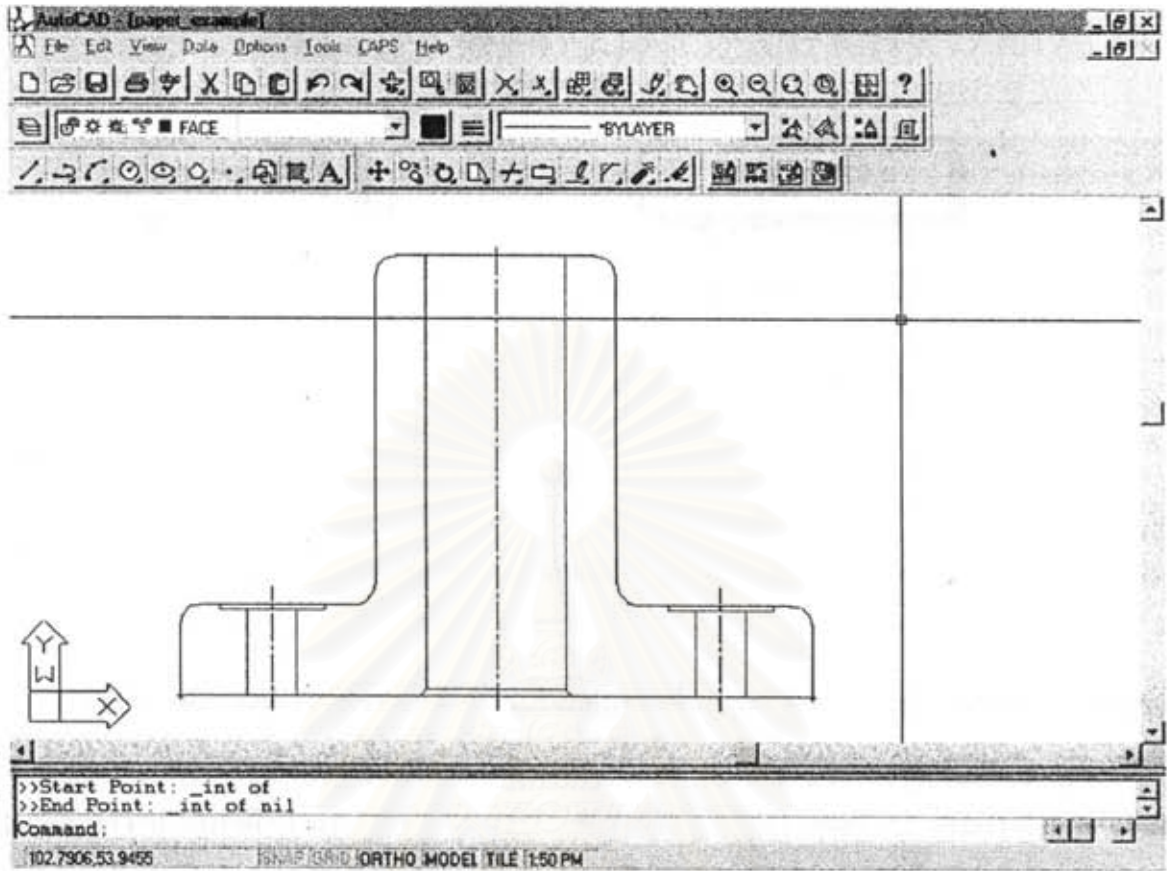
5.3 ส่วนการเตรียมข้อมูลสำหรับวางแผนกระบวนการผลิต

ส่วนนี้จะเป็นส่วนแรกของการวางแผนกระบวนการผลิต ชิ้นส่วนที่ทำการออกแบบจะประกอบไปด้วยลักษณะรูปร่างพิเศษต่างๆ รูปร่างต่างๆจะถูกแยกและจัดกลุ่มโดยทิศทางของการแมชชีนและข้อมูลของแต่ละลักษณะรูปร่างพิเศษนั้นประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทางด้านขนาดและตำแหน่ง และข้อมูลทางด้านเทคนิค ระบบจะอาศัยข้อมูลจากทั้งสองส่วนนี้สำหรับการวางแผนกระบวนการผลิตของแต่ละลักษณะรูปร่างพิเศษ

ในขั้นตอนแรกจะทำการค้นหาจำนวนพื้นผิวทั้งหมดที่มีการเพิ่มใส่ในแบบ โดยใช้คำสั่ง

```
(setq ss (ssget "X" ((B. "HOLE,FACE") (0. "INSERT"))))
```

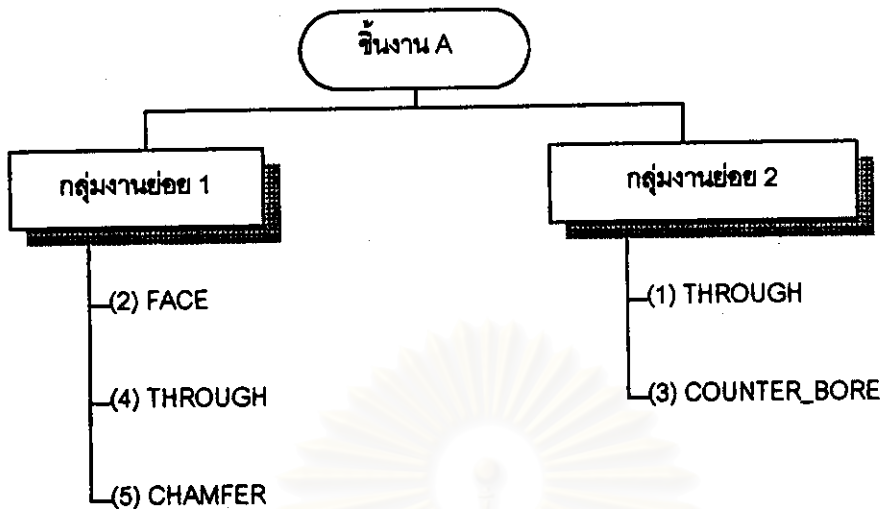
```
(setq n (sslength ss))
```

รูปที่ 5.10 ภาพจากรูปที่ 3.3 ภายหลังเพิ่มพื้นผิวแนวรีนเสริม

คำสั่งแรกเป็นคำสั่งการเลือก Entities ทั้งหมดที่เป็น Block และอยู่ใน Layer Hole และ Face โดยการใส่ฟังก์ชัน (ssget [mode] [filterlist]) โดยกำหนดวิธีการเลือกเป็น "x" คือให้เลือกทั้งหมด และ ((8 . "HOLE,FACE") (0 . "INSERT")) แสดงเกณฑ์ในการเลือก เลข 8 และ 0 คือรหัสกลุ่มของแต่ละ Entity (Entity Group Codes) ในฐานข้อมูลของโปรแกรม AutoCAD โดย 8 หมายถึง Layer และ 0 หมายถึง ชนิดของ Entity ผลลัพธ์ที่ได้จากคำสั่งแรกจะเป็นกลุ่มของพื้นผิวที่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ทำการเลือก คำสั่งที่สองเป็นการหาจำนวนของ Entity ที่พบจากคำสั่งแรก โดยใช้ฟังก์ชัน (sslenth sel/set)

ส่วนต่อไปจะเป็นหาจำนวนด้านทั้งหมดที่มีลักษณะรูปร่างพิเศษที่เพิ่มเข้าไปอย่างน้อย 1 พื้นผิว โดยใช้คำสั่ง (setq angle (cdr (assoc 50 (entget en)))) ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นมุมทิศทางการป้อนของพื้นผิวต่างๆ จำนวนมุมที่แตกต่างกันก็คือจำนวนด้านทั้งหมดที่มีลักษณะรูปร่างพิเศษกำหนดอยู่

รูปที่ 5.11 ผลลัพธ์ของขั้นตอนการเตรียมข้อมูลสำหรับวางแผน

การจัดกลุ่มของพื้นผิวในแต่ละด้าน จะจัดกลุ่มของพื้นผิวที่มีทิศทางการป้อนเหมือนกัน และการเรียงลำดับของพื้นผิวของแต่ละกลุ่มจะอาศัยหลักเกณฑ์ดังนี้ การปาดหน้าจะทำก่อนการทำ และการทำ จะทำก่อนการปรับปรุงผิวปาก การจัดกลุ่มจะใช้คำสั่ง (ssget [mode] [filterlist]) โดยกำหนดหลักเกณฑ์ การค้นหาเป็นมุมทิศทางการป้อน และชนิดของลักษณะพื้นผิว

ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นกลุ่มของพื้นผิวในแต่ละด้าน จากรูปชิ้นงานตัวอย่างที่ 3.3 มีโครงสร้างของ ลักษณะรูปร่างพิเศษดังรูปที่ 5.11

การทำงานของโปรแกรมในขั้นตอนนี้เริ่มจากผู้วางแผนเลือกเมนู Process Planning จากเมนูหลัก CAPS จะปรากฏเมนูรูปภาพให้เลือกชนิดวัสดุของชิ้นงาน (รูปที่ 5.12) โดยในระบบต้นแบบนี้จะครอบคลุม วัสดุ 6 ชนิด (CMC ย่อมาจาก Coromant Material Classification) หลังจากเลือกชนิดวัสดุแล้วโปรแกรม จะวางแผนกระบวนการผลิตให้อย่างอัตโนมัติ ในรูปที่ 5.13 หน้าจอการวางแผนกระบวนการผลิต จากรูปที่ 5.13 พบว่าโปรแกรมพบลักษณะรูปร่างพิเศษที่เพิ่มเข้าไป 7 พื้นผิว โดยแยกออกเป็น 2 ด้าน

5.4 การเลือกแผนกระบวนการผลิตจากแผนเดิม

ข้อมูลของแผนกระบวนการผลิตเดิมที่จะถูกจัดเก็บจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ 1) ส่วนรายละเอียดของลักษณะรูปร่าง และ 2) ส่วนแผนกระบวนการผลิต เพื่อให้สามารถช่วยหาคำตอบได้เร็วขึ้น แผนกระบวนการผลิตเดิมจะถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ 1) กลุ่มกระบวนการสร้างรู และ 2) กลุ่มไม่ใช่กระบวนการสร้างรู ตัวอย่างของแผนกระบวนการสร้างรูเดิมแสดงในตารางที่ 5.1

หลังจากได้กลุ่มของลักษณะรูปร่างพิเศษของแต่ละหน้าแล้ว จะทำการเลือกแผนกระบวนการผลิตสำหรับแต่ละลักษณะรูปร่าง การเลือกจะอาศัยการเปรียบเทียบลักษณะรูปร่างพิเศษของชิ้นงานออกแบบกับของแผนกระบวนการผลิตเดิม หากไม่มีกระบวนการใดสอดคล้องระบบจะทำการวางแผนกระบวนการผลิตโดยวิธีการสร้างแผนใหม่ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดในส่วนต่อไป

ตารางที่ 5.1 ตัวอย่างข้อมูลแผนกระบวนการผลิตเดิม

	ลักษณะรูปร่าง			กระบวนการผลิต	
	ขนาด	ลึก	ผิว	ชนิด	รหัส
Blind_Flat	74	10	12.5	Boring	CL-105
Through	41	10	2.5	Boring	CL-102
Blind_Flat	40	12.5	12.5	Boring	CL-102
Through	30	9	12.5	Boring	CL-103
Through	6	20		Drilling	DR-101
Through	30	13	12.5	Boring	CL-103

5.5 การเลือกชนิดกระบวนการผลิต

การเลือกกระบวนการผลิตจะใช้วิธี Knowledge-Based Approach ข้อมูลความสามารถของกระบวนการผลิตซึ่งได้จากทฤษฎีการตัดเฉือนโลหะ ประสบการณ์ของผู้วางแผน และแคตตาล็อกเครื่องมือตัดของบริษัทต่างๆ จะถูกรวบรวมเป็นฐานความรู้ของกระบวนการผลิตและใช้โปรแกรม AutoLISP ในการจัดทำ กฎเกณฑ์ในการเลือกชนิดกระบวนการผลิตจะใช้วิธีการวางแผนย้อนกลับ (Backward Planning) ข้อกำหนดของพื้นผิวจะถูกกำหนดเป็นเป้าหมาย (Goal) ของอัลกอริทึมในการเลือกชนิดกระบวนการผลิต


```

AutoCAD Text Window
Edt
Command: __main
Searching all entity being performed ....
  Number of entity = 7
Searching for number of setup being performed....
  Number of setup = 2
Extract feature from face1...
Process selection for :Chamfer diameter 20.0 depth 1.0
Query from existing process plan database : NONE
Generative Process Planning
Possible process selected :
  Chamfering    0.00200641 min.
Most productivity process is :
  Chamfering
Process selection for : THROUGH diameter 20.0 depth 62.0
Query from existing process plan database : NONE
Part name : exaa

```

รูปที่ 5.13 หน้าจอการวางแผนกระบวนการผลิต

การตรวจสอบจะใช้ฟังก์ชัน and ซึ่งข้อกำหนดทั้งหมดต้องเป็นจริงถึงจะเลือก Twist Drill ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของเครื่องมือเท่ากับขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของรู และทำการค้นหาเครื่องมือและกำหนดค่าสถานะการตัดเฉือนซึ่งจะกล่าวถึงในส่วนตัวต่อไป ผลลัพธ์ที่ได้จากการพิจารณากระบวนการสร้างรูสำเร็จนี้จะได้นิคมกระบวนการสร้างรูทั้งหมดที่สามารถสร้างพื้นผิวมันได้ หากมีมากกว่าหนึ่งชนิดจะเลือกกระบวนการที่ใช้เวลาในการผลิตต่ำที่สุด

กระบวนการสร้างรูที่ถูกเลือกจะถูกนำไปพิจารณาเรื่องความจำเป็นต้องมีกระบวนการลำดับก่อนหน้า โดยการพิจารณาความสามารถของกระบวนการผลิตเทียบกับพื้นผิวรูก่อนการแมชชีน ตามกฎเกณฑ์ดังนี้

- ก. การสร้างรูโดยมีการเตรียมรูไว้ก่อน (Core) ไม่จำเป็นต้องมีการกระบวนการก่อนหน้า
- ข. การสร้างรูบนพื้นผิวตัน (Solid) และกระบวนการที่เลือกสามารถสร้างรูจากผิวตัน (เช่น Twist Drill, Solid Carbide Drill, Insert Drill เป็นต้น) ไม่จำเป็นต้องมีการกระบวนการก่อนหน้า
- ค. การสร้างรูบนพื้นผิวตัน (Solid) และกระบวนการผลิตที่เลือกไม่สามารถสร้างรูจากผิวตัน (เช่น Core Drill, Boring, และ Reaming เป็นต้น) จำเป็นต้องมีกระบวนการก่อนหน้า

```

twist drill
  (if (and
        (or (= feat "THROUGH") (= feat "DRILL_MARK"))
          (< (/ length diameter) 10)
          (> diameter 0)
          (<= diameter 38)
          (or (and (>= Ra 3.125)
                  (<= Ra 12.5))
              (progn
                 (setq finish (cons (list "twist_drill" diameter length 0) finish)))
                 (setq finish finish)))
  )

```

รูปที่ 5.14 ความสามารถของ Twist drill

หากกระบวนการสร้างรูนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการอื่นนำหน้า จะทำการคำนวณค่า ความลึก การตัดเฉือน (a_{max}) ของการสร้างผิวสำเร็จ และกำหนดเป็นเป้าหมายใหม่และค้นหากระบวนการในลำดับ ก่อนหน้าที่มีขนาดรอยการแมชชีน (a_{min}) ต่ำกว่าค่า (a_{max}) ของกระบวนการสร้างรูสำเร็จ โดยการค้นหาจาก ฐานความรู้กระบวนการผลิตรูทึ่งสำเร็จ

กระบวนการสร้างรูทึ่งสำเร็จ จะพิจารณาเปรียบเทียบค่า a_{min} ที่ได้จากกระบวนการต่างๆเทียบกับ ค่า a_{max} ของกระบวนการสร้างรูสำเร็จ ตัวอย่างฐานความรู้กระบวนการสร้างรูทึ่งสำเร็จ ดังรูปที่ 5.15 โดยในขั้นตอนนี้จะไม่พิจารณาค่าความเรียบผิวที่สามารถทำได้เนื่องจากการสร้างรูทึ่งสำเร็จต้องมีกระบวนการสร้างรูสำเร็จทำการปรับปรุงคุณภาพผิวให้ได้ตามที่กำหนดอีกครั้ง จากนั้นจะทำการค้นหาเครื่องมือ และกำหนดค่าสภาวะการตัดเฉือนซึ่งจะกล่าวถึงในส่วนต่อไป ผลลัพธ์ที่ได้จากการพิจารณากระบวนการสร้างรูทึ่งสำเร็จนี้จะได้ชนิดกระบวนการสร้างรูทั้งหมดที่สามารถสร้างพื้นผิวนั้นได้ หากมีมากกว่าหนึ่งชนิด จะเลือกกระบวนการที่ใช้เวลาในการผลิตต่ำที่สุด

กระบวนการสร้างพื้นผิวชนิดอื่นๆ (ไม่ใช่รู) เมื่อพบพื้นผิวอื่นๆที่ไม่ใช่รูจะทำการเปรียบเทียบ ชนิดของพื้นผิว ขนาด และข้อกำหนดอื่นๆ เช่น ระดับความเรียบผิว และค่าพิทักัดความเผื่อ เป็นต้น กับ ความสามารถในการผลิตของแต่ละชนิดกระบวนการผลิตในฐานความรู้กระบวนการสร้างพื้นผิวอื่นๆ ผลลัพธ์กระบวนการผลิตที่ได้จะถูกนำไปค้นหาเครื่องมือตัดและกำหนดค่าสภาวะการตัดเฉือนที่ต้องใช้ซึ่งจะ กล่าวถึงในส่วนต่อไป


```

twist drill
  (setq amin (cal_amin_twist dia length min_doc))
  (if (and
      (or (= feat "THROUGH") (= feat "DRILL_MARK"))
      (< (/ length dia) 10)
      (> dia 0)
      (<= dia 38)
      (> a_max amin))
      (progn
        (setq dia_max (fix (- dia (* 2 amin))))
        (setq rough (cons (list "twist_drill" dia_max length 0) rough))
        (setq rough rough))
      )
  )

```

รูปที่ 5.15 ความสามารถของTwist drill

5.6 การเลือกเครื่องมือและกำหนดสภาวะการตัดเฉือน

การเลือกชนิดกระบวนการผลิตเป็นเสมือนการเลือกชนิดของเครื่องมือตัดซึ่งเครื่องมือตัดแต่ละชนิดมีความสามารถในการสร้างพื้นผิวได้ไม่เหมือนกัน ส่วนการเลือกเครื่องมือตัดจึงเป็นเหมือนการพิจารณารายละเอียดของเครื่องมือตัดนั้นๆ เช่น ขนาดความยาว ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง และชนิดของเม็ดมีด เป็นต้น

วิธีการเลือกเครื่องมือของระบบที่ทำการศึกษาคจะใช้วิธีการค้นหาจากฐานข้อมูลของเครื่องมือชนิดต่างๆตามข้อกำหนดต่างๆจากชนิดกระบวนการผลิต เช่น ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ระยะการตัดเฉือน และชนิดวัสดุ เป็นต้น ฐานข้อมูลเครื่องมือตัดอาจประกอบไปด้วย 3 ชนิด ได้แก่ 1) เครื่องมือที่มีการปรับแต่งแล้วและพร้อมติดตั้งบนเครื่องจักร 2) เครื่องมือที่ยังไม่พร้อมใช้งาน การเลือกเครื่องมือจะพยายามเลือกเครื่องมือตัดที่พร้อมใช้งานก่อนเพื่อลดเวลาในการเตรียมเครื่องมือ โดยอาจไม่ใช่เครื่องมือที่เหมาะสมที่สุดก็ได้ หากต้องการใช้เครื่องมือที่มีความเหมาะสมที่สุดของทุกๆกระบวนการผลิตอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องมือตัดจำนวนมากหลายชนิด ซึ่งเป็นการลงทุนที่สูง และประกอบกับข้อจำกัดของจำนวนเครื่องมือที่บรรจุได้ของแต่ละเครื่องจักรทำให้บางครั้งไม่สามารถใช้กระบวนการที่เหมาะสมที่สุดได้ และต้องมีการใช้เครื่องมือต่างๆร่วมกัน ในระบบการผลิตที่เป็นแบบผลิตครั้งละมากๆ (Mass Production) เครื่องมืออาจถูกออกแบบมาให้ใช้กับงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะโดยมักพิจารณาเลือกเครื่องมือจากแคตตาล็อกเครื่องมือตัดของบริษัทต่างๆ แต่เครื่องมือที่มีราคาแพงอาจให้มีการใช้ร่วมกัน เช่น เครื่องมือกัดปาดหน้า เป็นต้น ในระบบต้นแบบนี้ข้อมูลในฐานข้อมูลของเครื่องมือตัดจะได้มาจากแคตตาล็อกของ Sandvik (Sandvik, 1997)

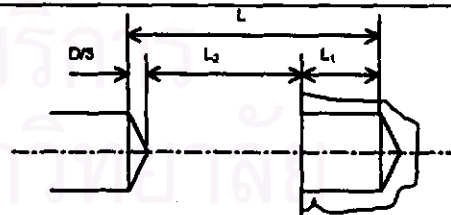
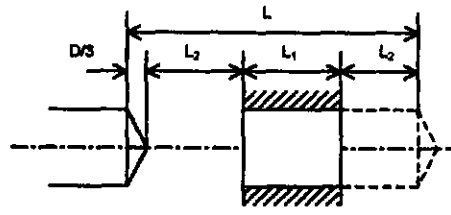
และ GTS(German Tooling Systems (Thai) Co.,LTD) และวิธีการเลือกจะแตกต่างกันไปตามชนิดของเครื่องมือ

การกำหนดค่าสภาวะการตัดเฉือนและประมาณเวลาการทำงานจะอาศัยวิธีการคำนวณซึ่งสามารถได้ค่าที่เป็นตัวเลข ซึ่งไม่อยู่ในรูปของช่วงของตัวเลขซึ่งต้องให้ผู้วางแผนทำการตัดสินใจอีกครั้งหนึ่ง สูตรต่างๆที่ใช้คำนวณได้จากคู่มือทฤษฎีการตัดเฉือนโลหะ ข้อมูลจากโรงงาน และแคตตาล็อกเครื่องมือตัด

การสร้างรู หลังจากเลือกชนิดกระบวนการสร้างรูแล้ว (ได้แก่ Twist Drill, Insert Drill, Solid Carbide Drill, Core Drill, Boring และ Reaming) จะทำการเลือกเครื่องมือตัดจากฐานข้อมูลเครื่องมือตัดชนิดต่างๆ โดยการเปรียบเทียบขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของเครื่องมือตัดที่มีอยู่กับขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางที่ต้องการ และเปรียบเทียบความยาวก้านของเครื่องมือ (Shank Size) กับความลึกของรูที่ต้องการ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าเครื่องมือสามารถสร้างรูได้ขนาดความลึกตามที่กำหนด การคำนวณค่าสภาวะการตัดเฉือนซึ่งได้แก่ อัตราการป้อน และความเร็วตัดของแต่ละกระบวนการจะขึ้นอยู่กับชนิด และค่าความแข็งของวัสดุซึ่งสามารถคำนวณได้ดังตารางที่ 3.3 และระยะการเคลื่อนที่ของเครื่องมือ (L) สามารถคำนวณได้จากตารางที่ 3.2 จากข้อมูลสภาวะการตัดเฉือนสามารถทำการประมาณเวลาการตัดเฉือนสำหรับการสร้างรูได้จากสูตร

$$\text{เวลาการทำงาน (นาที)} \quad T = \frac{\pi DL}{V_c f}$$

ตารางที่ 5.2 ระยะทางการทำงาน (L)

ลักษณะรู	สูตร	ภาพ
1) รูไม่ทะลุ (Unthrough Hole)	$L = L_1 + L_2 + \frac{D}{3}$ กำหนดให้ $L_2 = 3$ มม.	
2) รูทะลุ (Through Hole)	$L = L_1 + 2L_2 + \frac{D}{3}$ กำหนดให้ $L_2 = 3$ มม.	

ตารางที่ 5.3 การกำหนดค่าสภาวะการตัดเฉือน

กำหนดให้	f = อัตราการป้อน (มม./รอบ) V_c = ความเร็วตัด (เมตร/นาที) D = ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของรู (มม.) L = ความลึก (มม.) HBN = ค่าความแข็งของชิ้นงานหน่วยเป็นบริเนล R_a = ค่าความเรียบผิว (ไมโครเมตร) T = เวลาการทำงาน (นาที)	
กระบวนการ	อัตราการป้อน (f) มม./รอบ	ความเร็วตัด (V_c) เมตร / นาที
Twist Drill	$f = 2.83D^{0.6}R_a^{0.5} \frac{(1.09 - 0.04 \frac{L}{D})}{HBN}$	$V_c = \frac{3.38D^{0.4} \left(\frac{160}{HBN} \right)^{1.4}}{f^{0.6}}$
Insert Drill	$f = 0.3 \left(\frac{D}{56} \right)^{0.428} \left(\frac{R_a}{12.5} \right)^{0.4}$	$V_c = \frac{7.32D^{0.4}}{f^{0.3} \left(\frac{HBN}{220} \right)^{0.5}}$
Solid Carbide Drill	$f = 2.83D^{0.6}R_a^{0.5} \frac{(1.09 - 0.04 \frac{L}{D})}{HBN}$	$V_c = \frac{10.0D^{0.4} \left(\frac{160}{HBN} \right)^{1.4}}{f^{0.6}}$
Core drill	$f = \frac{2.83D^{0.6}R_a^{0.5} \left(1.09 - 0.04 \frac{L}{D} \right)}{HBN \left[\frac{D - D_1}{2D} \right]^{0.1}}$	$V_c = \frac{5D^{0.4} \left(\frac{160}{HBN} \right)^{1.4}}{f^{0.6} \left[\frac{D - D_1}{2} \right]^{0.1}}$
Reaming	$f = \frac{0.1}{(D - D_1)^{0.1}} \left(\frac{220}{HBN} \right)^{1.4} \left(\frac{D}{3} \right)^{0.62}$ กรณี $R_a > 1.575$ $f = f \left(\frac{R_a}{3.125} \right)^{0.3}$ กรณี $R_a < 1.575$ $f = 0.67f \left(\frac{R_a}{1.575} \right)^{0.15}$	$V_c = 27 \left(\frac{220}{HBN} \right)^{0.7}$
Boring	$f = 0.088R_a^{0.5}$	$V_c = \frac{90}{a^{0.1} f^{0.25}} \left(3.5 - 2.5 \left(\frac{HBN}{150} \right)^{0.18} \right)$ หมายเหตุ a = ความลึกการตัดเฉือน (มม.)

การสร้างรูปทรงอื่น (ไม่ใช่รู) หลังจากเลือกกระบวนการผลิตสำหรับการสร้างรูปทรงอื่นๆแล้ว ซึ่งได้แก่ การกัดปาดหน้า (Face Milling) การกัดปาดหน้ามุมฉาก (Square Shoulder Face Milling) การลบมุมภายใน (Chamfering) การเจาะฝังหัว (Counter Sink) และการเจาะฝังหัวทรงกระบอก (Counter-Bore) จะทำการเลือกเครื่องมือตัดจากฐานข้อมูลเครื่องมือตัดชนิดต่างๆ โดยวิธีการเลือกจะแตกต่างกันไปตามชนิดของกระบวนการผลิต (ข้อมูลจากแคตตาล็อกเครื่องมือตัดของ GTS และ Sandvik)

กระบวนการกัดปาดหน้า ในระบบต้นแบบนี้จะพิจารณาเลือกเครื่องมือกัดปาดหน้าจำนวน 2 รุ่นด้วยกันคือ CoroMill245 และ CoroMill290 ซึ่งมีความสามารถที่แตกต่างกันไปและการเลือกใช้จะอยู่ในขั้นตอนการเลือกกระบวนการผลิต ในการเลือกเครื่องมือตัดจะพิจารณาเลือกส่วนประกอบของเครื่องมือตัดแต่ละรุ่นซึ่งได้แก่ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง และจำนวนและชนิดของเม็ดมีด โดยพิจารณาจากขนาดและรูปร่างของพื้นผิวที่ต้องการ และชนิดและความแข็งของวัสดุชิ้นงาน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของเครื่องมือกัดปาดหน้าควรมีขนาดมากกว่า 1.2 เท่าของความกว้างของการตัดเฉือน และทำการค้นหาจากฐานข้อมูลเครื่องมือปาดหน้า ชนิดของ Insert สามารถแบ่งตามรูปทรงได้ 3 ชนิด คือ สำหรับงานเบา สำหรับงานปานกลาง และสำหรับงานหนัก โดยมากจะเลือกใช้ Insert สำหรับงานปานกลาง ชนิดของ Insert ยังต้องขึ้นกับชนิดวัสดุของชิ้นงานด้วย

การคำนวณค่าสภาวะการตัดเฉือนสามารถคำนวณได้จากสูตร (Sandvik, 1997)

ความเร็วรอบ, n (รอบต่อนาที)

$$n = \frac{1000V_c}{\pi D_{ap}}$$

ความเร็วตัด, V_c (เมตรต่อนาที)

$$V_c = V_{\infty} \times e^{\left(\frac{C_{vc} \times H_{\max} \times a_e}{\sqrt{D_{ap}}} \right)}$$

โดย V_{∞} = ค่าคงที่สำหรับค่าความเร็วตัด (ขึ้นอยู่กับ Insert Grade และวัสดุชิ้นงาน)

C_{vc} = Correction Factor for Cutting Speed

H_{\max} = Max. Chip Thickness (ขึ้นอยู่กับชนิดเครื่องมือ)

D_{ap} = Max. Cutting Diameter

อัตราป้อนของโต๊ะงาน , V_f (มม.ต่อนาที)

$$V_f = Z_n \times n \times f_s$$

โดย Z_n = จำนวนฟัน

f_s = อัตราการป้อนต่อฟัน

$$f_s = \frac{h_{\alpha}}{\sin \kappa_r}$$

ดังนั้นเราสามารถคำนวณเวลาการทำงานได้จากสูตร

$$T_c = \frac{L}{V_f}$$

การเจาะฝังหัว (Counter Sink) การเจาะฝังหัวมุมฉาก (Counter Bore) และ Chamfering เป็นกระบวนการที่ใช้ในการปรับปรุงผิวปากกุดและมักทำต่อจากกระบวนการในการสร้างรู เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการดังกล่าวอาจเป็นเครื่องมือสำหรับใช้เฉพาะกระบวนการดังกล่าว (เช่น Tool for Chamfering) หรือใช้เครื่องมือพิเศษซึ่งสามารถสร้างรูและปรับปรุงผิวปากกุดได้ในเวลาเดียวกัน (เช่น ดอกสว่านหลายระดับ, Drilling and Chamfering Tool ของ Hertel เป็นต้น) ดังนั้นการรูปร่างของเครื่องมือจะพิจารณาจากรูปร่างของพื้นผิว (เช่น มุม Chamfer เป็นต้น) และชนิดวัสดุเครื่องมือจะพิจารณาจากชนิดวัสดุและค่าความแข็งของชิ้นงาน

รูปที่ 5.16 แสดงสถานะการทำงานของโปรแกรมในขณะเลือกกระบวนการผลิตสำหรับกลุ่มลักษณะรูปทรงพิเศษที่ 2 ซึ่งประกอบไปด้วย Counter_Bore ขนาด 15 มม ลึก 1 มม และ รูทะลุขนาด 7 มม. ลึก 12 มม. พิจารณาการสร้างรูขนาด 7 มม. พบว่ามีกระบวนการที่สามารถใช้งานได้ Solid Carbide Drill ดังนั้นกระบวนการที่เหมาะสมที่สุดจึงควรเป็น Solid Carbide Drill

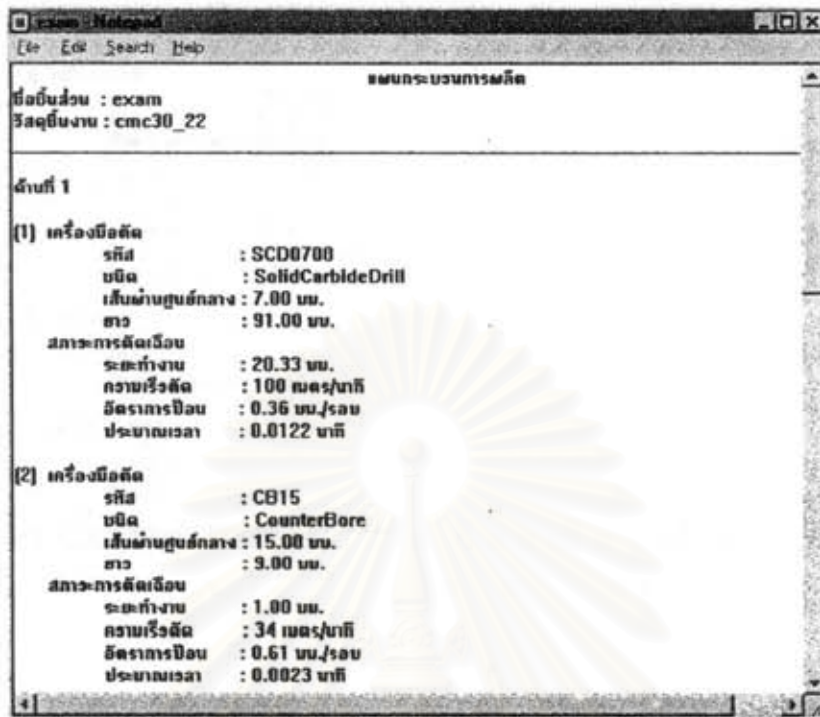
5.7 การพิมพ์รายงานแผนกระบวนการผลิต

รายละเอียดของแผนกระบวนการผลิตที่จำเป็น ได้แก่ รายละเอียดของเครื่องมือ และ รายละเอียดของค่าสภาวะการตัดเฉือน การพิมพ์รายงานจะอาศัยฟังก์ชัน (*write-line string [file]*) ซึ่งเป็นคำสั่งในการเขียนข้อความซึ่งอยู่ในรูปของรหัส Ascii ไว้ในไฟล์ที่กำหนด แผนกระบวนการผลิตสามารถเรียกดูได้โดยโปรแกรม Text editor ทั่วไป เช่น Notepad หรือ Textpad เป็นต้น แผนกระบวนการผลิตที่ได้จากชิ้นงานตัวอย่างรูปที่ 3.3 แสดงดังรูปที่ 5.17 วิธีการติดตั้งและการใช้โปรแกรมแสดงในภาคผนวก ข.

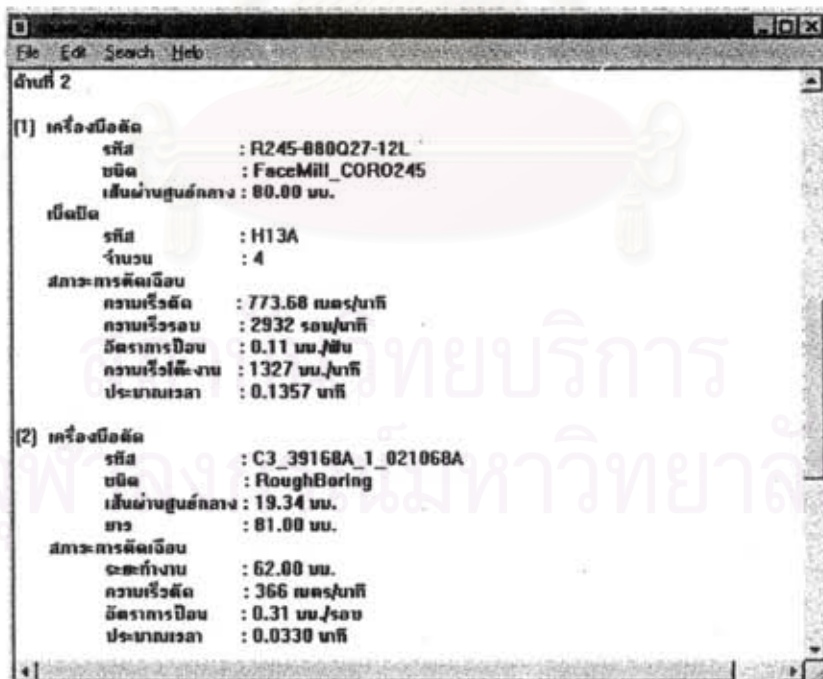
```

AutoCAD Text Window
Edt
FaceMill_CORO245
Extract feature from face2...
Process selection for : COUNTER_BORE diameter 15.0 depth 1.0
Query from existing process plan database : NONE
Generative Process Planning
Possible process selected :
  CounterBore 0.00228495 min.
Most productivity finishing process is :
  CounterBore
Process selection for : THROUGH diameter 7.0 depth 12.0
Query from existing process plan database : NONE
Generative Process Planning
Possible process selected :
  SolidCarbideDrill 0.0122379 min.
Most productivity finishing process is :
  SolidCarbideDrill
Part name : exaa
  
```

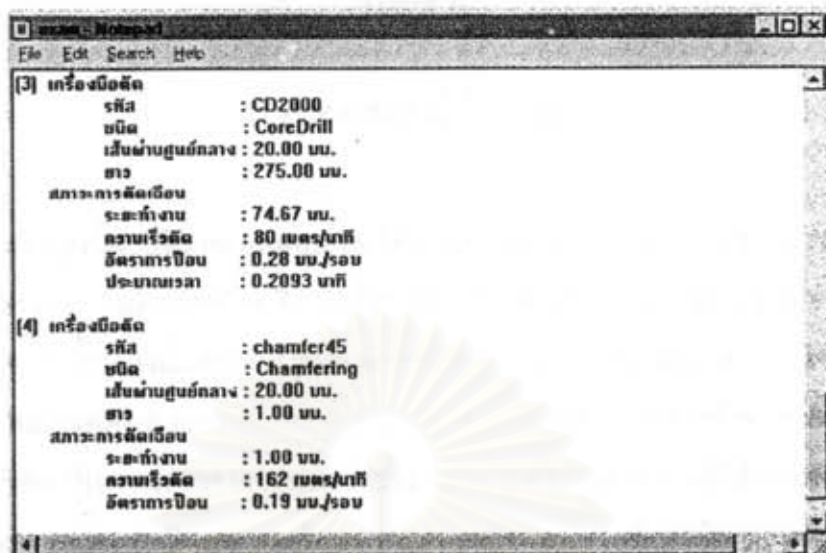
รูปที่ 5.16 จอภาพแสดงการทำงานของโปรแกรมในการเลือกกระบวนการผลิต

รูปที่ 5.17 รายงานแผนกระบวนการผลิต

รูปที่ 5.17(ต่อ) รายงานแผนกระบวนการผลิต

รูปที่ 5.17(ต่อ) รายงานแผนกระบวนการผลิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย